

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.014.01.2019

Piotr Sobolewski
Burmistrz Miasta i Gminy Myślibórz
Urząd Miejski w Myśliborzu
ul. Rynek im. Jana Pawła II,
74-300 Myślibórz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.185.2019
Komisji Rozstrzygającej z dnia 9 grudnia 2019 r.

P/19/014 – Lokalne bezpieczeństwo energetyczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Myśliborzu ¹ , ul. Rynek im. Jana Pawła II 1, 74–300 Myślibórz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Sobolewski, burmistrz od 8 grudnia 2014 r. ² Wcześniej Burmistrzem w poprzedniej kadencji w latach 2010 – 2014 był Arkadiusz Janowicz. (dowód: akta kontroli str. 3-11, 842)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie obowiązku planowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze Gminy. 2. Kształtowanie polityki energetycznej Gminy. 3. Działania w zakresie zapewnienia dostępności energii, ciepła i gazu. 4. Działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe. 5. Działania w zakresie udziału klastrów energii w zapewnieniu lokalnego bezpieczeństwa energetycznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2019 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Karol Kośnik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr: - LSZ/101/2019 z 24 maja 2019 r., - LSZ/142/2019 z 27 sierpnia 2019 r., - LSZ/165/2019 z 23 września 2019 r. (akta kontroli str. 1-2, 874-875, 883-884)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Urzędu Miejskiego w zakresie zapewnienia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego Gminy Myślibórz. Urząd nie realizował obowiązku nałożonego w art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁵, nakazującego przyjęcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub aktualizację posiadanych założeń w terminie do dnia 12 marca 2012 r. Mimo istniejącego od dnia 11 marca 2010 r. obowiązku aktualizowania założeń co najmniej raz na trzy lata, w Urzędzie do lipca 2019 r. nie zaktualizowano

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. nr 21 poz. 104 ze zm.), ustawa weszła w życie 11 marca 2010 r. Dalej: ustawa o zmianie Prawa energetycznego.

Założeń uchwalonych w 2002 r.⁶. Brak aktualizacji założeń, głównego narzędzia w planowaniu i organizacji w Gminie zaopatrzenia w energię, powoduje, że dokument ten nie spełnia swojej funkcji.

Brak aktualizacji od 2002 r. Założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz błędne przyjęcie, iż Założenia te nie obowiązują, spowodowało brak w Urzędzie głównego narzędzia realizacji ustawowego obowiązku⁷ zaopatrzenia energetycznego Gminy. Uniemożliwiało to również rzetelną i efektywną ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy. W przygotowywanym od 2015 r. projekcie Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy na lata 2018-2033⁸, przejęto nieaktualne i nieweryfikowane dane z 2016 r. Urząd przyjął od dystrybutora energii elektrycznej niesprawdzone dane, co mogło miało wpływ na rzetelność przyjętego stanu zapotrzebowania i pokrycia na energię elektryczną. Przyjęcie powyższych danych uniemożliwia ocenę aktualnego stanu i przewidywanych zmian zapotrzebowania na energię, o czym mowa w art. 19 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁹. Ponadto, w projekcie Założeń na lata 2018-2033 nie określono wielkości i terminów wykonania konkretnych zadań, co uniemożliwia kontrolę prawidłowości realizacji przedsięwzięć.

W następstwie błędnego uznania, że Założenia z 2002 r. przestały obowiązywać, w Urzędzie nie określono zasad monitorowania realizacji przyjętych Założeń. Z tego samego powodu nie określono zasad monitorowania zapewnienia przez przedsiębiorstwa energetyczne realizacji założeń do planu zaopatrzenia Gminy. Uniemożliwiało to prawidłową ocenę stopnia zaspokojenia potrzeb odbiorców w Gminie. Zaniechanie działań Urzędu mogło skutkować nieopracowaniem projektu Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru Gminy lub jej części wymaganego art. 20 ust. 1 Prawa energetycznego, w sytuacji niezapewnienia realizacji przez te przedsiębiorstwa uchwalonych Założeń.

Ogólne kierunki przyjęte w Założeniach z 2002 r. i projekcie Założeń na lata 2018-2033 były spójne ze strategicznymi dokumentami rozwoju Gminy, które sformułowano na wysokim poziomie ogólności. Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Miasta i Gminy Myślibórz¹⁰ uchwalony został dopiero dwa lata i sześć miesięcy po terminie określonym przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego¹¹. Do dnia 31 marca 2019 r. z zaplanowanych w Założeniach z 2002 r. 11 zadań zrealizowano 8 (tj. 72,7%), natomiast z 39 zadań przyjętych w programie ONE wykonano 7 (tj. 18%). Termin realizacji zaplanowanych w Założeniach z 2002 r. zadań upływa z końcem 2020 r. W tym terminie przewidziano również zrealizowanie zadań zaplanowanych w Programie ONE, z tym, że zgodnie z uchwałą w sprawie określenia programu ochrony powietrza, ostateczny termin realizacji tych zadań upływa z dniem 31 grudnia 2023 r. Głównym powodem braku realizacji lub opóźnień wykonania planowanych zadań była sytuacja finansowa Gminy.

W wyniku inwestycji realizowanych przez Urząd i przedsiębiorstwa energetyczne w okresie od 2014 r. do 2018 r. nastąpił wzrost dostępności odbiorców do infrastruktury sieciowej. I tak: długość sieci ciepłowniczej wzrosła z 5,3 km do 6,2 km, łączna długość

⁶ Dalej: Założeń z 2002 r.

⁷ Art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, ze zm.), dalej ustawy o samorządzie gminnym.

⁸ Dalej: projekt Założeń na lata 2018-2033.

⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. Nr 755 ze zm., zwana dalej: Prawem energetycznym.

¹⁰ Uchwała nr XXXIV/294/2017 Rady Miejskiej w Myśliborzu z 30 maja 2017 r., Dalej Program ONE.

¹¹ Uchwała Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2013 r. poz. 2999), dalej: uchwała w sprawie określenia programu ochrony powietrza.

gazociągów wzrosła z 74 km do 77 km a liczba użytkowników gazu wzrosła z 409 do 845 odbiorców (udział korzystających z gazu z 5,6% do 10,0%). W okresie tym zużycie ciepła sieciowego wzrosło z 44,2 tys. GJ do 50,8 tys. GJ, roczne zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wzrosło z 2 020,9 kWh do 2 041 kWh. W 2018 r. sprzedaż paliwa gazowego uzyskała wielkość 1 870 tys. m³ rocznie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

1. Wykonanie obowiązku planowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze Gminy.

Opis stanu
faktycznego

1.1. W badanym okresie powierzchnia Gminy wynosiła 328,86 km². Liczba ludności zmniejszyła się z 20 429 mieszkańców w 2014 r. do 19 273 w 2018 r. a gęstość zaludnienia na km² zmniejszyła się z 62 osób w 2014 r. do 59 osób w 2018 r.

(akta kontroli str. 844)

Produkcją i dystrybucją ciepła systemowego w Gminie zajmowała się Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. Oddział w Myśliborzu¹². Na terenie Gminy spośród 6 927 mieszkań 76 % posiadało centralne ogrzewanie, a 4 % - przyłącza do gazu sieciowego. Sieć ciepła SEC na terenie miejskim obsługiwała 2 208 lokali mieszkalnych, głównie spółdzielczych (tj. około 48% substancji mieszkaniowej miasta Myśliborza¹³) oraz 65 lokali i obiektów użytkowych (12%). Źródłem ciepła na terenie Miasta były: kotłownia o mocy 14 MW oraz należące również do SEC 15 mniejszych kotłowni o łącznej mocy 1,62 MW. Pozostałymi źródłami ciepła na terenie Miasta były indywidualne systemy grzewcze oraz 30 kotłowni lokalnych¹⁴, w skład których wchodziły kotłownie czterech gminnych szkół¹⁵, zespołów niegminnych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oraz kotłownie wspólnot budynków wielorodzinnych.

(akta kontroli str. 240, 248, 327, 831, 844, 877)

W 2018 r. łączna długość eksploatowanych sieci ciepłowniczej przesyłowej i rozdzielczej wynosiła 6,20 km, natomiast przyłącza do budynków 2,70 km. Udział sieci preizolowanych w sieciach ciepłowniczych wynosił 70,3%. Zużycie ciepła przez odbiorców w ramach miejskiego systemu ciepłowniczego wyniosło 50 816,00 GJ.

(akta kontroli str. 844)

W 2018 r. przez teren Gminy przebiegały sieci elektroenergetyczne o napięciu 220 i 400 kV. Długość sieci dystrybucyjnych średniego napięcia wynosiła 224,6 km, a niskiego napięcia 250,8 km. Operatorem energii elektrycznej była Enea Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Gorzów Wielkopolski¹⁶.

W 2018 r. było 8 762 odbiorców energii elektrycznej, sprzedaż energii elektrycznej wyniosła 31 524 MWh, a roczne zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę – 2 041 kWh.

(akta kontroli str. 252, 326, 838, 844)

W 2018 r. długość gazociągów (bez przyłączy) na terenie Gminy wynosiła 76,96 km, a liczba czynnych przyłączy - 594. Operatorem dystrybucyjnej sieci gazowej była firma

¹² Dalej: SEC.

¹³ Dalej: Miasto.

¹⁴ Na terenie Gminy liczba kotłowni lokalnych w latach 2015-2018 zmniejszyła się z 48 do 45 kotłowni.

¹⁵ Spośród pięciu gminnych szkół jedną obsługiwał SEC, trzy posiadały kotłownie gazowe, a jedna kotłownię węglową, ponieważ wieś nie była zgazyfikowana.

¹⁶ Dalej: Enea.

DUON Dystrybucja Sp. z o.o. z Myśliborza¹⁷. W 2018 r. było 845 użytkowników paliwa gazowego, co stanowiło 10% ogółu odbiorców. W 2018 r. sprzedaż paliwa gazowego wynosiła 1 870 tys. m³.

(akta kontroli str. 260, 323-324, 844)

Na obszarze Gminy w 2018 r. maksymalne średnioroczne stężenia PM 2,5, ditlenku azotu, ditlenku siarki, benzenu i tlenu węgla nie przekroczyły dopuszczalnych poziomów, określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁸.

(akta kontroli str. 20-23, 424-425, 844)

1.2. Realizacja zadań w zakresie opracowania i przyjęcia założeń do planów.

1.2.1. W oparciu o wymagania art. 19 ust. 8 Prawa energetycznego Rada Miejska w Myśliborzu w dniu 27 maja 2002 r. uchwaliła Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Założenia obejmowały okres do 2020 r. i spełniały wymóg określony w art. 19 ust. 2 ustawy, nakazujący sporządzenie takiego projektu na okres co najmniej 15 lat.

(akta kontroli str. 28, 32-33)

Mimo obowiązku wprowadzonego z dniem 11 marca 2010 r. w art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁹, Założenia z 2002 r. nie były aktualizowane do lipca 2019 r.

Gmina nie wykonała również obowiązku przyjęcia pierwszych założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w terminie do 12 marca 2012 r., wynikającego z art. 17 ustawy o zmianie Prawa energetycznego.

(akta kontroli str. 24, 26, 28, 32-33)

Według Burmistrza, w Urzędzie w grudniu 2004 r. sporządzono projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, który nie został przedstawiony kolejnym radom miejskim do uchwalenia.

W 2015 r. Gmina rozpoczęła opracowywanie projektu Założeń na lata 2018-2033.

(akta kontroli str. 26)

Projekty Założeń z 2002 r. i na lata 2018-2033 opracowały firmy zewnętrzne. W przypadku obu Założeń Urząd dysponował, wymaganymi w art. 16 Prawa energetycznego, danymi dotyczącymi: inwentaryzacji odbiorców energii, infrastruktury sieci energetycznych, stopnia dostępności dla odbiorców infrastruktury energetycznej, planów zagospodarowania nowych terenów na cele mieszkaniowe, założeń zawartych w planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię elektryczną.

W Założeniach z 2002 r. zawarto m.in. informacje na temat planowanych inwestycji w zakresie nowych zakładów produkcyjnych wymagających dostępu do nośników energii. W projekcie Założeń na lata 2018-2033 nie było takich informacji.

(akta kontroli str. 28, 198)

Burmistrz wyjaśnił, że „W opracowanym dokumencie Założeń przewidziano dwa warianty prognozowanego zapotrzebowania w energię elektryczną (...), tj. 1. Wariant realistyczny, zgodnie z którym rozwój Gminy będzie odbywał się zgodnie ze wskaźnikami rozwoju makroekonomicznego całego kraju, oraz 2. Wariant dynamiczny, który przewiduje wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w przypadku lokowania na terenie Gminy działalności gospodarczej o znacznym zapotrzebowaniu na energię elektryczną,

¹⁷ Dalej: DUON.

¹⁸ Dz. U. poz. 1031. Dalej: rozporządzenie w sprawie poziomu substancji w powietrzu.

¹⁹ Dz.U. Nr 21 poz. 104 ze zm., dalej: ustawa o zmianie Prawa energetycznego.

znacznego wzrostu budownictwa mieszkaniowego i liczby mieszkańców, lecz bez wskazywania planowanych inwestycji.”.

(akta kontroli str. 852, 854)

W projekcie Założeń na lata 2018-2033 nie przedstawiono oceny aktualnej sytuacji w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o której mowa w art. 19 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego. Zawarte dane dotyczyły lat 2007-2016.

(akta kontroli str. 197-320, 322)

1.2.2. Założenia z 2002 r. zawierały elementy wymienione w art. 19 ust. 3 punkty: 1-3 i 4 Prawa energetycznego²⁰. W Założeniach m.in. przywołano obszary rozwojowe Gminy określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Myślibórz.

(akta kontroli str. 28-31, 55-59)

W projekcie Założeń na lata 2018-2033 nie określono możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej²¹, o których mowa w art. 19 ust. 3 pkt 3a Prawa energetycznego. Projekt nie odnosił się też do kwestii istnienia takich możliwości.

(akta kontroli str. 322)

W projekcie Założeń na lata 2018-2033 przywołano plany inwestycyjne SEC obejmujące realizację około 300 mb sieci ciepłowniczej do mających powstać budynków mieszkalnych, wymianę grupowych węzłów ciepłych, budowę lokalnych węzłów ciepłych. Stwierdzono, że operator systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej zapewni realizację nowych przyłączy i rozbudowę sieci elektroenergetycznej w zakresie potrzeb komunalnych i przedsiębiorstw gospodarczych, a operator sieci gazowej rozbuduje infrastrukturę w zależności od potrzeb i realizowanych inwestycji.

(akta kontroli str. 248, 252-253, 267)

1.2.3. Projekt Założeń z 2002 r. został przyjęty przez Radę Miejską, po spełnieniu zasad określonych w art. 19 ust. 5-8 Prawa energetycznego. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 17 stycznia 2002 r. wydał pozytywną opinię do projektu. Publiczne wyłożenie projektu trwało 21 dni. Nie wpłynęły uwagi, wnioski, ani zastrzeżenia.

(akta kontroli str. 28-31)

Postanowieniem z 14 sierpnia 2018 r. Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego wydał opinię do „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Myślibórz” na lata 2018-2033, o której mowa w art. 19 ust. 5 ustawy Prawo energetyczne. W opinii stwierdzono m.in. że zapisy opracowania są zbyt ogólne i nie wyjaśniają powodu dwukrotnego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną po 2015 r.

Gmina wyłożyła do publicznego wglądu projekt Założeń na lata 2018-2033 na okres 22 dni²², powiadamiając o tym na tablicy ogłoszeń Urzędu i na stronie internetowej²³, zgodnie z wymogiem art. 19 ust. 6 Prawa energetycznego. W projekcie Założeń na lata 2018-2033 zakładane zużycie i zapotrzebowanie na energię elektryczną oparto o dane przedsiębiorstw energetycznych obejmujące lata 2007-2016.

Do wyłożonego projektu Założeń na lata 2018-2033 nie wpłynęły uwagi, wnioski, oraz zastrzeżenia.

²⁰ Przepis art. 19 ust. 3 pkt 3a Prawa energetycznego wszedł w życie 1 stycznia 2012 r., tj. po uchwaleniu Założeń do planu zaopatrzenia przez Radę Miejską w Myśliborzu (27 maja 2002 r.).

²¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 545.

²² W Urzędzie od 27 maja do 17 czerwca 2019 r.

²³ W dniu 23 maja 2019 r. www.bip.mysliborz.pl.

(akta kontroli str. 270—307, 321-322, 839-841, 852)

Burmistrz wyjaśnił, że w projekcie Założeń na lata 2018-2033 oparto się na danych przesłanych przez dystrybutora energii elektrycznej, których Urząd nie mógł zweryfikować. Otrzymane dane przyjęto jako rzetelne i wprowadzono do projektu Założeń. Przyjęte dwa warianty prognozowanego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną przewidują między innymi dynamiczne lokowanie na terenie Gminy działalności gospodarczej o znacznym zapotrzebowaniu na energię elektryczną, lecz bez wskazywania planowanych inwestycji.

(akta kontroli str. 852, 854)

1.3. Firma zewnętrzna, działająca na zlecenie Burmistrza, opracowała w 2004 r. „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe gminy Myślibórz”, o którym mowa w art. 20 ust. 1 Prawa energetycznego. Wypłacone wynagrodzenie za jego wykonanie wyniosło 24,2 tys. zł brutto. Plan ten nie został przedstawiony do uchwalenia przez kolejne kadencje Rady Miejskiej w Myśliborzu.

(akta kontroli str. 26, 835, 863-866)

Burmistrz wyjaśnił: „Gmina (...) posiadała projekt „Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta i Gminy Myślibórz” z grudnia 2004 r., który nie został przedstawiony radzie miejskiej do uchwalenia w kadencjach 2002-2006, 2006-2010 i 2010-2014. Po objęciu przeze mnie funkcji Burmistrza (...) (kadencja 2014-2018) Gmina Myślibórz przystąpiła do opracowania projektu „Założeń do planu (...) na lata 2018-2033”.

(akta kontroli str. 24, 26)

W badanym okresie Urząd nie określił zasad i nie prowadził monitoringu poziomu zapewnienia przez przedsiębiorstwa energetyczne realizacji założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Do rozpoczęcia kontroli NIK Urząd nie występował do przedsiębiorstw energetycznych o przedstawienie aktualnych planów rozwoju. Dopiero w dniu 19 lipca 2019 r. Urząd wystąpił do operatorów sieci elektrycznej i gazowej o przekazanie takich planów²⁴.

(akta kontroli str. 28-29)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „Nie wiem dlaczego nie opracowano zasad monitoringu przed 2015 r. Zasad monitoringu Gmina nie opracowała ponieważ zakładano, że Założenia uchwalone w 2002 r. nie obowiązują. (...) Obecnie projekt Założeń jest uszczegóławiany i aktualizowany. Planujemy, że do końca 2019 r. zostanie uchwalony przez Radę Miejską, w tym samym terminie opracowane zostaną zasady monitoringu realizacji Założeń do planu oraz zgodność planów przedsiębiorstw z Założeniami.”

(akta kontroli str. 885-886)

Pracownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska²⁵ wyjaśnił: iż Urząd przyjął, że Założenia z 2002 r. nie obowiązują, dlatego też nie było możliwości stwierdzenia, czy plany przedsiębiorstw energetycznych zapewniają realizację założeń do planu zaopatrzenia, dla obszaru Gminy lub jej części. Od 2002 r. nie było przypadku zahamowania gminnych inwestycji w zakresie energetyki z powodu ograniczeń zależnych od przedsiębiorstw energetycznych.

(akta kontroli str. 877)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „(...) Według naszych analiz Założenia z 2002 r. nie obowiązują, ponieważ przez 17 lat nie były poddawane obowiązkowym aktualizacjom. Z tego samego powodu nie były aktualizowane od 2015 r. Z uwagi na brak

²⁴ Do zakończenia kontroli Urząd nie otrzymał planu od operatora sieci elektrycznej.

²⁵ Dalej: WGKiOŚ.

zaktualizowanych założeń do planu zaopatrzenia Gminy, Burmistrz zdecydował w 2015 r., że należy podjąć działania w celu opracowania nowego projektu Założeń.” „(...) Gmina uczestniczyła we współfinansowaniu gazyfikacji, stąd znamy działania i plany Duonu. Ze Spółkami energetycznymi Enea Oświetlenie i Enea Operator także Gmina współpracuje i współfinansuje inwestycje w zakresie efektywności energetycznej. Gmina jest udziałowcem mniejszościowym SEC Myślibórz stąd nasza wiedza na temat planów inwestycyjnych przedsiębiorstwa. W trakcie kontroli NIK Urząd wystąpił do przedsiębiorstw energetycznych o ich plany rozwojowe i w przyszłości będzie również o nie występował. (...)”

(akta kontroli str. 885-886)

W odpowiedzi na zapytanie NIK dotyczące odmów wykonania przyłączy do sieci wystosowane w lipcu 2019 r. do przedsiębiorstw energetycznych²⁶:

- Firma SEC poinformowała, że w okresie od 2015 r. do 30.06.2019 r. w jednym przypadku odmówiła wydania warunków na wykonanie przyłączy z uwagi na brak akceptacji wnioskodawcy w partycypowaniu kosztów budowy sieci ciepłowniczej. Ponadto w okresie tym w jednym przypadku wydano oświadczenie o braku technicznej możliwości podłączenia budynku do sieci, co było niezbędnym warunkiem pozyskania przez wnioskodawcę dofinansowania na budowę pompy ciepłej;
- Firma Duon poinformowała, że w latach 2015-2016 nie odmawiała przyłączenia do sieci gazowej. W roku 2017 wydała trzy wnioski odmowne, w 2018 r. – dwie odmowy, a w 2019 r. (do 30.06.) – cztery wnioski odmowne. W odpowiedzi nie wskazano przyczyn wydania wniosków odmownych;
- Firma Enea w badanym okresie nie odmówiła odbiorcom przyłączenia do sieci energetycznych.

(akta kontroli str. 848-849, 851, 870)

W latach 2014-2018, między innymi w wyniku działalności przedsiębiorstw energetycznych i prowadzonych inwestycji na terenie Gminy, liczba odbiorców energii elektrycznej wzrosła z 8 632 do 8 762²⁷. Natomiast udział ludności Gminy korzystającej z sieci gazowej wzrósł z 5,6% w 2014 r. do 10,0% w 2018 r.

(akta kontroli str. 844)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Gmina, mimo istniejącego od dnia 11 marca 2010 r. obowiązku aktualizowania założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe co najmniej raz na trzy lata, nie aktualizowała Założeń uchwalonych w 2002 r. Było to sprzeczne z wymaganiami art. 17 ustawy o zmianie Prawa energetycznego.

(akta kontroli str. 24, 28, 32-33)

Były Burmistrz (w okresie od 2010 r. do 2014 r.) wyjaśnił że: „(...) podjęto przygotowania do opracowania nowych Założeń do planu zaopatrzenia. W 2015 r. uchwalony został „Program Ograniczenia Niskiej Emisji”, który stanowił podstawę do uzyskania dofinansowania. Na początku mojej kadencji Gmina była zadłużona na 30 mln. zł. W pierwszej kolejności należało ją oddłużyć, gdyż Gmina nie miała możliwości finansowych przeprowadzenia inwestycji, również w energetyce ciepłej. Sprzedaliśmy gminne udziały w energetyce ciepłej operatorowi, który na koniec kadencji przygotował swój plan inwestycyjny. Dopiero po zbyciu udziałów w SEC, po oddłużeniu Gminy i po

²⁶ Wystosowanie przez kontrolera NIK na podstawie art. 29 pkt 2 lit.f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK,

²⁷ W tym, odbiorcy indywidualni wynosili odpowiednio: 7 695 oraz 7 799 odbiorców.

otrzymaniu planu inwestycji SEC, można było przystąpić do opracowania projektu Założeń do planu zaopatrzenia, który zawierałby realistyczne dane.” „Zdaję sobie sprawę, iż aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia jest ustawowym obowiązkiem burmistrza, jednak uznałem, że kosztowne opracowanie aktualizacji byłoby fikcją, bez przeprowadzenia kilku kluczowych dla Gminy przedsięwzięć. Na początku mojej kadencji Gmina nie posiadała niezbędnego opracowania, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. (...). Pilnym zadaniem była restrukturyzacja spółek komunalnych. (...) Podjęliśmy działania celem wybudowania biogazowni (...), co gwarantowałoby tanią ciepłą wodę (...) Sprawa cen ciepła była istotna, ponieważ były one w niektórych przypadkach, około siedmiokrotnie wyższe niż w Szczecinie. Udało się nam obniżyć cenę ciepła o około 15 %. Nastąpiła zmiana kategorii byłej drogi krajowej nr 3 na odcinki gminne i wojewódzkie. Bardzo istotną sprawą było nieuregulowanie własnościowe węzła z drogą S3. Uzyskaliśmy zgodę właściciela około 100 ha terenu Skarbu Państwa na realizację Parku Przemysłowego i wsparcie z budżetu państwa na dozbrojenie terenu. Podjęliśmy także próbę stworzenia lokalnego obszaru funkcjonalnego z sąsiednimi gminami (...), który dotyczyłby spraw (...) ważnych społecznie, w tym energetyki. Gmina była zadłużona stąd potrzeba oszczędności. Założenia z 2002 r. były oparte na zbyt odległych założeniach i nie uwzględniały zmienionej sytuacji. Należało opracować nowe założenia, ponieważ aktualizacja istniejących byłaby bezsensowna i nieracjonalna.”

(akta kontroli str. 842-843, 890)

Burmistrz wyjaśnił: „Prace nad Załozeniami do planu (...) rozpoczęły się krótko po objęciu przeze mnie funkcji Burmistrza (...), tj. w 2015 r. i trwały do 2018 r., kiedy został opracowany aktualny projekt „Założeń do planu (...) na lata 2018-2033.”

(akta kontroli str. 24, 26)

2. W projekcie Założeń na lata 2018-2033 nie uwzględniono aktualnej sytuacji w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o której mowa w art. 19 ust. 3 pkt 1 Prawa energetycznego. Informacje i kierunki działań przedstawione w projekcie Założeń na lata 2018-2033 (wyłożonym 23 maja 2019 r. do publicznej informacji), oparto o dane dotyczące potrzeb odbiorców i poziomu ich zaopatrzenia oraz planów przedsiębiorstw energetycznych z lat 2007-2016. Urząd nie wykonał oraz nie zlecił podmiotom zewnętrznym aktualizacji i analizy tych danych.

(akta kontroli str. 197-320, 322)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił „Ocena aktualnych potrzeb w zakresie zaopatrzenia (...) na lata 2018-2033 została przedstawiona w rozdziałach 4, 5 i 6 dokumentu. Do zilustrowania potrzeb przedstawiono dane liczbowe dostępne w momencie tworzenia projektu Założeń, które pozostają aktualne. Zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 ustawy (...) Prawo energetyczne projekt Założeń będzie aktualizowany co najmniej raz na 3 lata.”

(akta kontroli str. 852, 854-855)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „Obecny Burmistrz pełni swoją funkcję od końca 2014 r., natomiast ja funkcję Zastępcy Burmistrza Miasta i Gminy Myślibórz od września 2016 r. Od samego początku nadzoruję opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia Gminy. Opracowanie projektu Założeń na lata 2018-2033 rozpoczęto w 2015 r. i zakończono w pierwszej połowie 2019 r. W trakcie kontroli NIK wskazano na pewne sprawy, które wymagały uszczegółowienia lub zaktualizowania. Obecnie Urząd nanosi do projektu wymagane zmiany. (...)”

(akta kontroli str. 885)

W ocenie NIK, projekt Założeń na lata 2018-2033 w zakresie zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wymaga aktualizacji informacji na temat

potrzeb mieszkańców oraz planów przedsiębiorstw energetycznych przed skierowaniem go do Rady Miejskiej celem jego uchwalenia.

3. Projekt Założeń na lata 2018-2033 nie określał możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust 2 ustawy o efektywności energetycznej, o których mowa w art. 19 ust. 3 pkt 3a Prawa energetycznego.

(akta kontroli str. 197-319, 322)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „W Założeniach odniesiono się tylko do tych środków efektywności energetycznej, które będą możliwe do stosowania na terenie Gminy (...) w chwili powstawania dokumentu, ponadto wymieniony w art. 6 pkt 5 ustawy o efektywności energetycznej udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu jest dobrowolny (...). Zgodnie z art. 6 ust. 1 wymienionej ustawy jednostka sektora publicznego realizuje swoje zadania stosując co najmniej jeden ze środków poprawy efektywności energetycznej, co spełnia wymogi w/w artykułu ustawy.”

(akta kontroli str. 853-855)

NIK zwraca uwagę, iż projekt Założeń na lata 2018-2033 przedstawiał wybrane fragmenty zarówno Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej jak i ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej²⁸ bez przedstawienia skonkretyzowanych możliwości, zakresu i terminu stosowania tych środków w Gminie. W projekcie ogólnikowo określono jedynie, że racjonalizacja użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych sprowadza się do poprawy efektywności wykorzystania nośników energii oraz zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko.

(akta kontroli str. 845)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „W naszej ocenie przed kontrolą NIK projekt Założeń opracowany przez firmę zewnętrzną, był wystarczająco szczegółowy. Dane, zamieszczone w projekcie firma otrzymała od przedsiębiorstw, do których się o nie zwróciła, stąd ich datowanie. Przyjęliśmy, że aktualizacja Założeń co 3 lata pozwala na bieżący monitoring realizacji założeń. Obecnie projekt Założeń jest uzupełniany tak, aby zaplanowane do uzyskania cele i zadania były możliwe do bieżącej kontroli prawidłowości stanu ich realizacji.”

(akta kontroli str. 886)

Ocena częściowa Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia wykonanie przez Urząd obowiązku planowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze Gminy.

Urząd nie spełniał, wprowadzonego od 11 marca 2010 r., obowiązku aktualizacji uchwalonych w 2002 r. Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, co było sprzeczne z postanowieniami art. 19 ust. 2 ustawy o zmianie Prawa energetycznego. Uznano również bezpodstawnie, że Założenia z 2002 r. nie obowiązują, bo nie były uaktualniane. Nie przyjęto też nowych założeń do planu zaopatrzenia Gminy w terminie do 12 marca 2012 r., określonym w art. 17 ustawy o zmianie Prawa energetycznego. Opracowywany obecnie w Urzędzie projekt Założeń na lata 2018-2033 nie zawierał wszystkich elementów nakazanych w art. 19 ust. 3 pkt 1 i pkt 3a Prawa energetycznego, a dane dotyczące m.in. potrzeb odbiorców i planów przedsiębiorstw energetycznych pochodziły z lat 2006-2017 i nie były zweryfikowane. Brak aktualizacji oraz nieuchwalenie nowych Założeń powoduje, że Urząd nie realizował ustawowego obowiązku planowania i organizacji gospodarki energetycznej.

²⁸ Dz.U z 2015 r. poz. 2167 ze zm. Uchylona z dniem 1 października 2016 r.

2. Kształtowanie i realizacja polityki energetycznej Gminy.

Opis stanu
faktycznego

Ogólne kierunki rozwoju sieci wszystkich nośników energetycznych przyjęte w Założeniach z 2002 r. tożsame były z ogólnymi kierunkami rozwoju Gminy zawartymi w strategicznych dokumentach, tj.: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Myślibórz, Programem Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Myślibórz na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021, Strategią rozwoju Miasta i Gminy Myślibórz na lata 2014-2020, Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Myślibórz oraz Programem ONE. Zapisy dotyczące rozwoju sieci sformułowane na wysokim stopniu ogólności w Założeniach z 2002 r. ponowione zostały również w projekcie Założeń na lata 2018-2033.

(akta kontroli str. 34-120, 197-320, 332-493, 499-632, 636-834)

W badanym okresie Urząd nie określił zasad i nie prowadził monitorowania realizacji Założeń do planu zaopatrzenia energetycznego.

(akta kontroli str. 845)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W badanym okresie Urząd nie określił zasad i nie prowadził monitoringu aktualnego poziomu zapewnienia przez plany przedsiębiorstw energetycznych realizacji założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Urząd nie monitorował również aktualnych potrzeb odbiorców w Gminie w zakresie zaopatrzenia energetycznego. Nieprowadzenie bieżącego monitoringu potrzeb mieszkańców i stopnia realizacji planów przedsiębiorstw energetycznych uniemożliwiało ocenę konieczności opracowania planu zaopatrzenia, o której mowa w art. 20 ust. 1 Prawa energetycznego.

(akta kontroli str. 845)

Według art. 20 ust. 1 Prawa energetycznego, w przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (o których mowa w art. 19 ust. 8), burmistrz opracowuje projekt planu zaopatrzenia dla obszaru gminy lub jej części. Projekt planu opracowywany jest na podstawie uchwalonych założeń i winien być z nim zgodny.

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił: że: „(...)Zasad monitorowania czy plany przedsiębiorstw energetycznych zapewniających realizację Założeń do planu zaopatrzenia, nie opracowano z uwagi na brak aktualnych Założeń. Zasady takie zostaną opracowane po uchwaleniu nowych Założeń do planu zaopatrzenia.”

(akta kontroli str. 845)

Były Burmistrz (w okresie od 2010 r. do 2014 r.) wyjaśnił że: „Nie określono zasad monitoringu, jednak faktycznie był on realizowany. Na bieżąco utrzymywałem kontakt z wszystkimi trzema dystrybutorami energii, poprzez rozmowy telefoniczne i bezpośrednio na spotkaniach z Eneą, Duonem i SEC. Były to rozmowy przede wszystkim o możliwości obniżenia cen oraz ilości dostaw gazu, ciepła i energii elektrycznej. Faktycznie nastąpił spadek zapotrzebowania na energię z racji likwidacji zakładów i przedsiębiorstw na terenie Gminy²⁹. Wymiana informacji następowała także na spotkaniach przy okazji wspólnych inwestycji – chciałem przejąć sieć elektryczną, uznając, że Gmina jest w stanie ponieść koszty utrzymania sieci, lecz inicjatywy tej nie udało się zrealizować. Z

²⁹ W 2017 r. sprzedaż energii elektrycznej wynosiła 31 622,9 MWh a w 2018 r. – 31 524,5 MWh.

tych kontaktów znalazłem możliwości i plany inwestycyjne dostawców energii.” „(...) Nie wystąpiły okoliczności wymagające uchwalenia Planu zaopatrzenia.”

(akta kontroli str. 842-843, 891)

Pracownik WGKiOŚ opracowujący projekt Założeń na lata 2018-2033, wyjaśnił: „Nie ma zasad monitoringu realizacji celów i zadań określonych w Założeniach do planu zaopatrzenia. Na przełomie lat 2017/2018, (...), uznaliśmy, że Założenia uchwalone w 2002 r. nie obowiązują, ponieważ nie były poddawane obowiązkowym aktualizacjom. W pierwszej kolejności przystąpiliśmy do opracowania nowych założeń do planu zaopatrzenia. Po uchwaleniu nowych Założeń przez Radę Miejską, opracowane zostaną zasady monitorowania realizacji przyjętych celów i założeń.”

(akta kontroli str. 845)

Ocena częściowa

NIK negatywnie ocenia kształtowanie i realizację polityki energetycznej Gminy, z uwagi na brak zasad monitorowania prawidłowości realizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz brak rozeznania rzeczywistego poziomu potrzeb mieszkańców i ich zaspokajania w zakresie dostarczania nośników energii.

Brak aktualizacji Założeń z 2002 r., głównego ustawowego narzędzia w planowaniu i organizacji zaopatrzenia w energię oraz nieznajomość realizacji przez przedsiębiorstwa energetyczne przyjętych planów i założeń, powodowały, że dokument określający podstawowe założenia polityki energetycznej Gminy nie spełniał swojej funkcji. Uniemożliwiało to skuteczne dokonanie oceny realizacji przedsięwzięć określonych w Założeniach, a także weryfikację aktualności przyjętych zasad i realizacji obowiązkowych zadań Gminy wymaganych przepisami ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy Prawo energetyczne.

Jednocześnie Urząd nie opracował zasad i nie prowadził monitoringu służącego ocenie czy zaistniały przesłanki wymagające opracowania i uchwalenia projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru Gminy lub jej części, o których mowa w art. 20 ust. 1 Prawa energetycznego, w sytuacji gdy przedsiębiorstwa energetyczne nie realizują uchwalonych założeń.

3. Działania w zakresie zapewnienia dostępności energii elektrycznej, ciepła i gazu.

Opis stanu faktycznego

3.1. Z 11 zadań dotyczących poprawy, w latach 2002-2020, dostępności do paliw gazowych zawartych w Założeniach z 2002 r., do dnia 31 marca 2019 r. zrealizowano w pełni 8 zadań (tj. 72,7% planu).

(akta kontroli str. 70, 74-76, 83-84, 87, 94, 859-860, 879)

W latach 2002-2019 (do 31 marca) w Mieście oraz w miejscowościach na terenie Gminy dokonano rozbudowy sieci rozdzielczej gazu. I tak między innymi: w 100% zrealizowano zaplanowaną budowę 18 820,0 mb sieci gazowej na terenie Miasta. Ponadto zgodnie z planem wybudowano około 30 km gazociągu wysokiego ciśnienia oraz 24 499,7 mb (w tym 5 570 mb gazociągu dosyłowego) na terenach wiejskich ze środków finansowych właściciela sieci. W ramach realizacji inwestycji „Kompleksowa gazyfikacja i ucieplnienie Miasta i Gminy Myślibórz” doprowadzono gaz do celów grzewczych w ciepłowni centralnej SEC i we wszystkich kotłowniach lokalnych eksploatowanych przez SEC w Mieście oraz w lokalnych kotłowniach istniejących na wsiach. Modernizacji poddano łącznie 33 kotłownie. Łączny koszt realizacji zadań wyniósł 11 534 tys. zł, z tego 11 423,9 tys. zł poniesiono ze środków Gminy. W wyniku realizacji zadań w tym

zakresie udział ludności korzystającej z sieci gazowej wzrósł z 5,6% w 2014 r. do 10,0% w 2018 r., a liczba użytkowników paliwa gazowego wzrosła z 409 do 845.

(akta kontroli str. 844, 859-860, 876-877, 879)

Wśród niezrealizowanych do 31 marca 2019 r. zadań poprawy dostępności do paliw gazowych znajduje się m.in. planowane doprowadzenie do końca 2020 r. gazu do 42 budynków mieszkalnych (m.in. pięciu przy ul. Armii Polskiej i ośmiu budynków przy ul. Przemysłowej).

Według wyjaśnień pracownika WGKiOŚ zadania są realizowane sukcesywnie w ramach posiadanych środków finansowych.

(akta kontroli str. 876-877)

Długość eksploatowanych sieci ciepłowniczych (przesyłowej i rozdzielczej) wzrosła z 5,3 km w 2014 r. do 6,2 km w 2018 r., a udział sieci preizolowanych w sieciach ciepłowniczych wzrósł z 67,1% w 2014 r. do 70,3% w 2018 r.

(akta kontroli str. 844, 879)

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił, że niewykonane do tej pory inwestycje w tym zakresie (planowane do realizacji do końca 2020 r.) m.in. budowa przyłącza sieci ciepłej i kompleksowego węzła dwufunkcyjnego c.o. i c.w. będą kontynuowane w miarę możliwości finansowych Gminy.

(akta kontroli str. 844, 879)

3.2. W ramach przewidywanej w Założeniach z 2002 r. termomodernizacji zasobów komunalnych, administracji publicznej i budynków mieszkalnych, przeprowadzono termomodernizację budynków trzech szkół podstawowych, gimnazjum i przedszkola, pięciu świetlic wiejskich, budynku administracyjnego oraz budynku Środowiskowego Domu Samopomocy. Dokonano ocieplenia 17 komunalnych budynków mieszkalnych ze środków budżetu Gminy w wysokości 2 223,8 tys. zł. Koszty modernizacji 38 innych budynków poniosły wspólnoty mieszkaniowe. Poniesione koszty wyniosły w sumie 9 197,8 tys. zł, w tym 7 635,4 tys. zł z budżetu Gminy.

Do zakończenia kontroli NIK, mimo upływu 17 lat od przyjęcia Założeń z 2002 r. oraz ponad dwóch lat od uchwalenia Programu ONE, nie zrealizowano w pełni zadań dotyczących między innymi termomodernizacji. I tak np. nie zrealizowano termomodernizacji 15 budynków mieszkalnych³⁰ i doprowadzenia gazu do 42 budynków mieszkalnych³¹).

Według wyjaśnień pracownika WGKiOŚ planowana do zakończenia w 2020 r. termomodernizacja pozostałych budynków jest realizowana sukcesywnie w ramach posiadanych środków finansowych.

(akta kontroli str. 859-860, 876-877)

W Założeniach z 2002 r. zakładano wykorzystanie kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej w szkołach. Do 31 marca 2019 r. zamontowano jedną instalację fotowoltaiczną i kolektory słoneczne na budynkach Szkoły Podstawowej nr 2 wraz z krytą pływalnią w Myśliborzu. Całkowity koszt zadania wyniósł 1 803,9 tys. zł, z tego 202,5 tys. zł poniesiono z budżetu Gminy.

(akta kontroli str. 859-860)

³⁰ Przy ulicach: Armii Polskiej, Bohaterów Warszawy, Ratuszowej, Grunwaldzkiej, Kamiennej, Mariackiej, Mickiewicza, Młyńskiej, Niedziałkowskiego, Ogrodowej Pionierów Pomorskiej Przemysłowej, Rynek oraz ulicy Wieżowej.

³¹ Przy ulicach: Armii Polskiej, Bohaterów Warszawy, Ratuszowa, Grunwaldzkiej, Kamiennej, Malborskiej, Mariackiej, Mickiewicza, Młyńskiej, Niedziałkowskiego, Ogrodowej, Pionierów, ul. Pomorskiej, Przemysłowej, Rynek oraz ulicy Wieżowej

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił, że nie wykonano więcej instalacji fotowoltaicznych z uwagi na brak środków w budżecie Gminy. Inwestycje w tym zakresie będą kontynuowane w miarę możliwości finansowych Gminy.

(akta kontroli str. 876)

3.3. W Założeniach z 2002 r. przewidywano przeprowadzenie audytu energetycznego budynków szkół w celu zaplanowania optymalnego sposobu ogrzewania oraz ogrzewanie budynków wielorodzinnych na terenach wiejskich przy wykorzystaniu biopaliwa produkowanego na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 28-31)

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił: „Audyty energetyczne budynków szkolnych prawdopodobnie były przeprowadzone w 2003 r. w trakcie zmiany ogrzewania z paliwa stałego na gazowe, ponieważ taka była praktyka. W Urzędzie Miejskim nie zachowała się jednak dokumentacja audytowa. Na terenie gminy Myślibórz nie ma produkcji biopaliw, a tym samym nie ma możliwości wykorzystania biopaliw do ogrzewania budynków wielorodzinnych na terenach wiejskich. Technologia biopaliw należy do najdroższych spośród OZE. W 2014 r. prywatny inwestor zamierzał wybudować w Gminie we wsi Dalsze biogazownię, jednak ze względu na wysokie koszty oraz protesty mieszkańców (na etapie wniosku o wydanie decyzji środowiskowej) inwestor wycofał się z przedsięwzięcia. (...)”

(akta kontroli str. 876)

3.4. W Założeniach z 2002 r. przyjęto, że Gmina, jako właściciel 975 punktów świetlnych wprowadzi systemy sterowania oświetleniem i źródeł światła o mocy 70-150 watów w miejsce źródeł światła o mocy 250 W.

Założono, że nastąpi rozbudowa rozdzielni 110 kV GPZ Myślibórz do układu H4, ułożone zostanie drugostronne zasilanie rozdzielni do Dolnej Odry (ok. 50 km) lub do Dębna (ok. 23 km). Inwestycji tych Enea Operator nie zrealizowała i nie określiła docelowego terminu. Ponadto zaplanowano inwestycje, które zostały zrealizowane w 2002 r.: budowa stacji transformatorowej w rejonie ul. Kaszubskiej, wymiana kabla awaryjnego 15 kV w relacji stacja Lipowa – stacja Kotłownia w Myśliborzu oraz budowa nowej linii napowietrznej na trasie Różańsko – Dolsk.

(akta kontroli str. 74-75, 909-910)

Burmistrz Myśliborza wyjaśnił, że w ramach kompleksowej usługi oświetlenia drogowego obniżono energochłonność na jednym drogowym punkcie świetlnym do 0,01 kW, a zainstalowaną moc oświetlenia zmniejszono do 158,16 kW. Na zadanie to z budżetu Gminy wydatkowano 3 071,2 tys. zł.

W badanym okresie w wyniku inwestycji przedsiębiorstw energetycznych, przy nieznacznym wzroście długości linii średniego napięcia w Gminie z 224,0 km w 2014 r. do 224,6 km w 2015 r., długość sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia wzrosła z 220,7 km do 250,8 km.

(akta kontroli str. 844, 859-860)

3.5. Projekt Założeń na lata 2018-2033 nie precyzował terminów wykonania konkretnych zadań. Wysoki stopień ogólności zapisów nie pozwalał na stwierdzenie gdzie i w jakich terminach Gmina będzie realizowała zakładane przedsięwzięcia, co w ocenie NIK utrudnia ocenę prawidłowości i terminowości realizacji Założeń.

(akta kontroli str. 197-320)

W projekcie Założeń na lata 2018-2033 przewidziano podniesienie efektywności energetycznej m.in. poprzez:

- termomodernizację budynków, w tym wspieranie organizacyjno-prawne inwestorów;
- promowanie stosowania wysokosprawnych kotłów w indywidualnych systemach grzewczych;

- przeprowadzenie analiz techniczno-ekonomicznych w zakresie możliwości wykorzystywania lokalnych odnawialnych źródeł;
- stosowanie energooszczędnych źródeł światła w obiektach użyteczności publicznej, technologii LED i systemów automatyki regulujących oświetlenie terenów publicznych w zależności od warunków, optymalizację rozmieszczenia latarni ulicznych;
- dążenie do przesunięcia czasu pracy znaczących odbiorców energii elektrycznej poza szczyt energetyczny;
- stosowanie systemów fotowoltaicznych w celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej oraz redukcji emisji substancji szkodliwych dla środowiska.

(akta kontroli str. 279-281)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że projekt Założeń na lata 2018-2033 zostanie uzupełniony o skonkretyzowane cele i zadania, które Gmina będzie realizować.

(akta kontroli str. 861-862)

Do dnia 31 marca 2019 r. spośród 39 zadań określonych do realizacji w uchwalonym 30 maja 2017 r. Programie ONE w ramach ochrony jakości powietrza oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców wykonano 7 zadań (tj. 18%).

(akta kontroli str. 332-493, 446-447, 456- 457, 873, 877)

Do końca 2020 r. przewidziano realizację zadań zaplanowanych w programie ONE. Zgodnie z uchwałą w sprawie określenia programu ochrony powietrza, ostateczny termin realizacji tych zadań upływa z dniem 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 330-493, 873, 881)

Naczelnik WGKiOŚ wyjaśnił, że Program ONE został uchwalony „(...) dopiero około dwóch lat temu. Zaplanowane zadania są realizowane w miarę posiadanych środków budżetowych na ten cel (...)”

(akta kontroli str. 887)

W strategicznych dokumentach Gminy określono kierunki dotyczące zapewnienia dostępności do nośników energii, bez wyszczególnienia sposobów i terminów ich realizacji. I tak przewidziano np. w:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Myślibórz:
 - dostosowanie istniejących sieci elektrycznych na terenach zurbanizowanych do zwiększających się potrzeb, poprzez ich modernizację i przebudowę;
 - budowę gazociągów średniego i niskiego ciśnienia w celu gazyfikacji całego miasta Myśliborza;
 - utrzymanie istniejącego systemu ogrzewania z preferencją dla proekologicznych systemów, w tym niekonwencjonalnych i opartych na odnawialnych surowcach energetycznych.
- Strategii rozwoju Miasta i Gminy Myślibórz na lata 2014-2020:
 - modernizacja i rozbudowa systemu ciepłowniczego.

(akta kontroli str. 803-805, 814)

Naczelnik WGKiOŚ wyjaśnił: „Całe miasto Myślibórz zostało zgazyfikowane i istnieje możliwość podłączenia do sieci wszystkich istniejących budynków. Urząd stosuje zasadę, że głównym źródłem ciepła pozostanie paliwo gazowe, które jest preferowane przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie, a w następnej kolejności są to pompy ciepłe i kotły węglowe niskiej emisji. Zasady takie wynikają z przyjętego gminnego programu dofinansowania. Zrealizowana trasa gazociągu wysokiego ciśnienia przebiega przez miejscowości: Sulimierz – Renice – Klicko (stacja redukcyjna), a trasa wysokiego napięcia przez: Kierzków – Listomie – Zgoda – Nawrocko – Wierzbnica – Myślibórz.”

(akta kontroli str. 888-889)

Spośród zadań zapewniania dostępnosci do nośników energii planowanych do realizacji w dokumentach planistycznych Gminy wykonano między innymi:

- w ramach zakończonego w 2003 r. zadania „Kompleksowa gazyfikacja i ocieplenie Miasta i Gminy Myślibórz” wykonano w całości planowaną budowę 30 km gazociągu wysokiego ciśnienia. Wybudowano też 16 336 mb sieci gazowej na terenie Miasta i 24 449 mb na terenie wiejskim. Na terenie wiejskim wybudowano 16 330 mb gazociągu niskiego ciśnienia i sieci rozdzielczej. Zadanie sfinansowano ze środków właściciela sieci. W ramach tego zadania wykonano również modernizację lokalnych kotłowni węglowych na gazowe oraz wszystkich kotłowni eksploatowanych przez SEC. Modernizacji poddano łącznie 33 kotłowni, zadanie sfinansowano ze środków Gminy w wysokości 11 424 tys. zł;
- w 2018 r. zlikwidowano kotłownię węglową na terenie Miasta i zastąpiono ją kotłownią gazową. Inwestycję sfinansował SEC ponosząc koszty w wysokości 111,1 tys. zł;
- w latach 2014-2018 w ramach inwestycji zwiększenia dostępności do energii elektrycznej, zakłady energetyczne wykonały zadania w wyniku których długość sieci dystrybucyjnej średniego napięcia wzrosła z 224,0 do 224,6 km, a sieci niskiego napięcia z 220,7 do 250,8 km.

(akta kontroli str. 844, 860, 879)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił: „Gmina realizowała założenia dokumentów strategicznych Gminy w miarę swoich możliwości finansowych. Realizacja przyjętych zadań będzie kontynuowana w miarę możliwości finansowych. Z moich informacji wynika, że ze względu na zainwestowanie w 2006 r. około 20 mln zł w gazyfikację miasta Gmina była obciążona finansowo.”

(akta kontroli str. 886)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Do dnia 31 marca 2019 r. Urząd zrealizował część zadań wynikających z nieaktualizowanych Założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe przyjętych w 2002 r. (tj. 8 na 11) oraz Programu ONE uchwalonego w 2017 r. (tj. 7 na 39). Wysoki poziom ogólności zapisów w dokumentach planistycznych Gminy ogranicza możliwość oceny realizacji planowanych zadań.

4. Działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe.

4.1. Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej, do grudnia 2014 r. Gmina powinna opracować Program ograniczenia niskiej emisji. Program ONE uchwalony został przez Radę Miejską Myśliborza dopiero w dniu 30 maja 2017 r.

(akta kontroli str. 330-494)

W Założeniach z 2002 r. określono, że zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego nastąpi m.in. poprzez: restrukturyzację gospodarki w kierunku ograniczenia

energochłonności, ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz rozwijanie społecznej świadomości ekologicznej.

W Założeniach z 2002 r. stwierdzono nieopłacalność inwestycji w zakresie wykorzystania energii:

- wiatrowej (z uwagi na niedostateczną średnioroczną prędkość wiatru),
- energii wodnej z uwagi na brak znaczących spadków wody,
- odzyskiwanej z odpadów komunalnych.

Za możliwe do zastosowania uznano wykorzystywanie energii słonecznej w kolektorach słonecznych oraz energii z plantacji energetycznych i przetwarzania biomasy odpadowej.
(akta kontroli str. 46, 90-94)

W projekcie Założeń na lata 2018-2033 wskazano na możliwość wykorzystywania energii geotermalnej, słonecznej z kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych, energii z biomasy oraz z małych elektrowni wiatrowych³².

(akta kontroli str. 285-293, 295-297, 306)

Z 39 zadań, przyjętych w Programie ONE, do marca 2019 r. wykonano 7 (tj. 18%). Z zaplanowanych w Programie ONE, zgodnie z planem w latach 2017-2019 wykonano następujące inwestycje:

- termomodernizację 10 budynków mieszkalnych położonych w Mieście i na terenie Gminy;
- termomodernizację w latach 2016-2017 dwóch świetlic wiejskich;
- doprowadzenie gazu do 11 budynków mieszkalnych;
- modernizacja grupowego węzła ciepłego;
- wymiany kotłów gazowych o mocy 40 kW na kotły kondensacyjne o mocy 35 kW w dwóch kotłowniach;
- wymiany pomp obiegowych i modernizację w dwóch węzłach ciepłych;
- wymiany pomp obiegowych i uzupełniających oraz wymiany zewnętrznych opraw oświetleniowych na lampy LED w Ciepłowni Rejonowej.

(akta kontroli str. 446-447, 456-457, 873, 880)

Z zaplanowanych w Programie ONE w 2019 r. rozpoczęto realizację następujących inwestycji, planowanych do zakończenia w 2019 r. oraz 2020 r.:

- termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Bohaterów Warszawy;
- doprowadzenie gazu do 14 budynków mieszkalnych.³³

(akta kontroli str. 446-447, 456-457, 873, 881)

Do wykonania pozostały następujące zadania ujęte w Programie ONE:

- termomodernizacja 15 budynków mieszkalnych³⁴;
- termomodernizacja budynków dwóch Gimnazjów;
- doprowadzenie gazu do 42 budynków mieszkalnych;
- przyłączenie budynku Szkoły Muzycznej do miejskiej sieci ciepłowniczej.

(akta kontroli str. 446-447, 456-457, 873)

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił: „Termomodernizacja budynków mieszkalnych i doprowadzenie gazu do budynków mieszkalnych są realizowane sukcesywnie w ramach posiadanych środków finansowych (budżetowych). Szkoła przy ul. Strzeleckiej jest własnością Powiatu Myśliborskiego. Z informacji uzyskanych z SEC Myślibórz wynika, że właściciel (zarządzający) zrezygnował z podłączenia do sieci ciepłowniczej.

³² O mocy ok. 10-50 kW.

³³ Przy ulicach: Bohaterów Warszawy, Ratuszowej, Pomorskiej, Przemysłowej oraz Rynek.

³⁴ Termomodernizacja i doprowadzenie sieci gazowej do budynków mieszkalnych została określona jako propozycja remontowa, bez podania terminu realizacji.

(...)” Jednocześnie wyjaśnił, że termomodernizacja budynków Gimnazjów nie została wykonana z uwagi na brak środków, a wniosek o dofinansowanie z zewnętrznych źródeł został odrzucony z powodu reformy oświatowej i procesu wygaszania gimnazjów. Gmina będzie starać się o pozyskanie środków z innych programów

(akta kontroli str. 877,880)

W Strategii rozwoju miasta i gminy Myślibórz na lata 2014-2020 w ramach celu operacyjnego III.2.³⁵ wskazano kierunki działania:

- Nr 2. Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych. Określono, że należy promować działania termomodernizacyjne i wymianę węglowych urządzeń grzewczych na instalacje o niskiej emisji. Gmina miała kontynuować działania z zakresu inwestycji w elektrociepłownię przy założeniu ograniczenia kosztów produkcji ciepła.
- Nr 3. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii. Założono ograniczenie wykorzystania energii ze źródeł konwencjonalnych, kontynuację promowania technologii niskoemisyjnych, produkcji i dystrybucji Odnawialnych Źródeł Energii³⁶.

(akta kontroli str. 814)

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Myślibórz określono, że dopuszczalnymi lokalizacjami elektrowni wiatrowych były tereny rolne, łąk, pastwisk i nieużytków sołectw: Czerników, Dalsze, Derczewo, Golenice, Kierzków, Nawrocko, Sitno, Wierzbnica i Zgoda. Opisano uwarunkowania prawne lokalizacji siłowni wiatrowych. Jako możliwe alternatywne źródła energii wymieniono: promieniowanie słoneczne, biomasę i spalarnie odpadów komunalnych.

(akta kontroli str. 805-806)

Naczelnik WGKiOŚ wyjaśnił, że odnośnie kierunku działania „Nr 2: od 2016 r. jest gminny Program dofinansowania wymiany źródeł ciepła, dofinansowywana jest wymiana kotłów węglowych starego typu na instalacje niskiej emisji: gazowe, pompy ciepła, olej opałowy lub kotły węglowe piątej generacji. Dofinansowanie Gminy wyniosło: 45 tys. zł w 2017 r. (skorzystało dziewięć osób), 159 tys. zł w 2018 r. (32 osoby) i 95 tys. zł do 30 czerwca 2019 r. (19 osób). W 2019 r. Gmina złożyła do Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie wniosek o dofinansowanie działań w ramach RPO, dotyczących wymiany źródeł ciepła na niską emisję (działania 2-14 i 2-15) oraz termomodernizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Wartość projektu wynosi około dwóch milionów zł, a udział finansowy Gminy – 50%. Inni wnioskodawcy określili swój udział na około 10%. Projekt dotyczy lat 2020-2022. Urząd Marszałkowski rozpatrzy wnioski do końca 2019 r. Dotąd złożono ponad 100 wniosków. Nr 3: we wrześniu 2018 r. Urząd był współorganizatorem spotkania z mieszkańcami Gminy na temat rządowego Programu Czyste Powietrze. Wydrukowano ulotki i materiały informacyjne. W spotkaniu uczestniczyło około 70 osób. W dniu 7 maja 2019 r. Urząd zorganizował spotkanie z osobami zainteresowanymi z Fundacją „Czyste powietrze” ze Szczecina, na którym przeprowadzono warsztaty dotyczące korzystania z działającego już wówczas rządowego Programu Czyste Powietrze. Fundacja doradza w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz pośredniczy w składaniu wypełnionych wniosków. W 2017 r. na internetowych stronach Urzędu zamieszczono informacje, że Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie projektów dotyczących wykorzystania OZE. Informacje zostały nie tylko zamieszczone na stronach internetowych, ale także przekazywane wszystkim sołtysom, którzy upublicznili je w

³⁵ Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój zasobów naturalnych.

³⁶ Dalej: OZE.

świećlicach wiejskich. W 2018 r. Urząd zamówił 630 sztuk lnianych toreb wielokrotnego użytku z nadrukiem „Czyste powietrze zależy od Ciebie”, które zostały rozdane mieszkańcom, między innymi na ww. spotkaniach.”.

(akta kontroli str. 887-888, 892-908)

Według wyjaśnień pracownika WGKiOŚ „Na terenie gminy Myślibórz nie ma produkcji biopaliw, a tym samym nie ma możliwości wykorzystania biopaliw do ogrzewania budynków wielorodzinnych na terenach wiejskich. Technologia biopaliw należy do najdroższych spośród OZE”.

(akta kontroli str. 876-877)

W Programie Ochrony Środowiska (pkt 7.3) zaplanowano do 2021 r. aktualizację Założeń do Planu Zaopatrzenia oraz w razie konieczności opracowanie Planu. Ponadto zakładano wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizację i modernizację kotłowni węglowych w gminnych obiektach użyteczności publicznej. Wymieniono źródła finansowania inwestycji proekologicznych.

(akta kontroli str. 666, 741, 769, 782-788, 793)

Liczba instalacji OZE w latach 2015-2018 wzrosła z dwóch do trzech, a ich moc z 0,14 MW do 0,53 MW. Produkcja energii z instalacji OZE wzrosła z 24,99 MW do 83,13 MW w 2018 r.

(akta kontroli str. 844)

W pkt 10 Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Myślibórz określono osiem priorytetów w działaniach na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, w tym między innymi: priorytet 2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, priorytet 4. Wspomaganie mieszkańców gminy w zakresie pozyskiwania dofinansowania na odnawialne źródła energii i priorytet 6. Wzrost wykorzystania alternatywnych odnawialnych źródeł energii.

W ramach realizacji wymienionych założeń:

- w latach 2016-2017 zrealizowano termomodernizację dwóch świećlic wiejskich;
- w latach 2018-2019 zrealizowano termomodernizację 4 budynków mieszkalnych;
- w 2019 r. rozpoczęto termomodernizację budynków mieszkalnych przy ulicy Bohaterów Warszawy oraz - doprowadzenia gazu do budynków przy (ulicach: Ratuszowa, Pomorska, Przemysłowa i Rynek).

Z planowanych zadań nie wykonano termomodernizacji budynków dwóch gimnazjów.

(akta kontroli str. 504, 605, 610-615, 880, 881)

Naczelnik WGKiOŚ wyjaśnił, że Gmina nie wykonała termomodernizacji budynków gimnazjów z powodu braku środków finansowych, a możliwość dofinansowania tego zadania ze środków zewnętrznych zostało odrzucone z powodu reformy oświatowej i trwającego procesu ich wygaszania. Urząd podejmuje starania o pozyskanie środków z innych programów.

(akta kontroli str. 880, 881)

Według okresowych raportów z realizacji priorytetów określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej określono między innymi, że:

- w 2016 r. w powiązaniu z Programem PONE przeprowadzono zadania edukacyjne dla mieszkańców Gminy, nie wspomagano mieszkańców w zakresie pozyskiwania dofinansowania na odnawialne źródła energii, nie wykonano nowych instalacji energooszczędnych bazujących na OZE,
- w 2017 r. i w 2018 r. wsparto mieszkańców dotacją w wysokości do 50 % kosztów (maksymalnie do 5 tys. zł) na demontaż, montaż i zakup pieców i przyłącza, zamontowano 14 lamp solarnych.

W latach 2016-2018 r. Urząd nie wspomagał mieszkańców w zakresie pozyskiwania dofinansowania na odnawialne źródła energii, nie wykonano nowych inwestycji w ścieżki rowerowe oraz nie zorganizowano dni bez samochodu.

(akta kontroli str.961, 962, 963, 964- 991)

W latach 2014-2018 między innymi w wyniku działalności przedsiębiorstw energetycznych i prowadzonych inwestycji:

- sprzedaż energii elektrycznej na terenie Miasta wzrosła odpowiednio z 8 480,56 do 8 663,52 MWh. Natomiast na terenie Gminy w latach 2016-2018 sprzedaż energii wzrosła z 31 231,98 do 31 524,50 MWh, a liczba jej odbiorców wzrosła z 8 632 do 8 762³⁷. Zużycie energii elektrycznej na jednego odbiorcę indywidualnego w Gminie w latach 2014 – 2018 wzrosło z 2 029,90 kWh do 2 041,00 kWh rocznie;
- ilość użytkowników paliwa gazowego w Gminie w okresie tym wzrosła z 409 do 845. Roczna sprzedaż gazu w 2018 r. uzyskała wielkość 1 870 tys. m³. Zużycie ciepła przez odbiorców w ramach miejskiego systemu ciepłowniczego wzrosło z 44 207,5 GJ w 2014 r. do 50 816,00 GJ w 2018 r.;
- średnie stężenie poziomu zanieczyszczeń w Gminie zmalało z 24,00 µg/m³ PM 2,5 w 2014 r. do 22,00 µg/m³ w 2018 r. oraz zanieczyszczeń PM10 z 31,00 µg/m³ do 28,00 µg/m³ w 2018 r. Jednocześnie inwestycje prowadzone na terenie Gminy nie spowodowały zmniejszenia zanieczyszczenia stężenia tlenu węgla które wynosiło 212,00 µg/m³;
- stężenie benzo(a)pirenu wynosiło 5 µg/m³, i pięciokrotnie przekraczało dopuszczalny poziom 1 µg/m³, określony w rozporządzeniu o poziomie substancji w powietrzu. Głównym źródłem emisji benzo(a)pirenu były kotły: starej generacji, węglowe i na biomasę.

(akta kontroli str. 20-23, 424-425, 844)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stwierdzone
nieprawidłowości

Program ONE uchwalony został z opóźnieniem 30 miesięcy od terminu określonego przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego. Zgodnie z pkt 3.2.8. Programu Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – Tom II, Gmina powinna opracować Program ONE do grudnia 2014 r. Urząd przedstawił projekt uchwały umożliwiający Radzie Miejskiej w Myśliborzu na uchwalenie Programu dopiero 30 maja 2017 r. tj. dwa lata i sześć miesięcy po tym terminie.

(akta kontroli str. 330-331)

Pracownik WGKiOŚ wyjaśnił: „(...) Opracowanie i uchwalenie przez Radę Miejską Programu ...ONE... nastąpiło dopiero w maju 2017 r., ponieważ wcześniej Gmina opracowywała Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Myślibórz, uchwalony przez Radę Miejską w Myśliborzu w dniu 28 kwietnia 2015 r. (uchwała nr IX/53/2015). Plan gospodarki niskoemisyjnej był niezbędny dla uzyskania dofinansowania w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020.”

(akta kontroli str. 877)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Urzędu w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe. Program ONE, został uchwalony z 30 miesięcznym opóźnieniem. Jednocześnie inwestycje prowadzone na terenie Gminy nie spowodowały zmniejszenia

³⁷ W tym, odbiorcy indywidualni wynosili odpowiednio: 7 695 oraz 7 799 odbiorców.

zanieczyszczenia stężenia tlenu węgla, który w 2018 r. wynosił 212,00 µg/m³ a stężenie benzo(a)pirenu pięciokrotnie przekraczało dopuszczalny poziom.

5. Działania w zakresie udziału klastrów energii w zapewnieniu lokalnego bezpieczeństwa energetycznego.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie na terenie Gminy nie działały klastry energii.

W dniu 11 czerwca 2015 r. Burmistrz podpisał list intencyjny, którego celem było między innymi „(...) wyrażenie woli współdziałania Stron we wspieraniu koncepcji Smart City w Mieście i Gminie Myślibórz przy wykorzystaniu energii elektrycznej i ciepłej wytwarzanej lokalnie ze źródeł odnawialnych.” Stronami listu były: dwie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z Myśliborza: Biogazownia Myślibórz i Eko-Myśl oraz dwie ze Szczecina: E.ON Energie Odnawialne i Szczecińska Energetyka Ciepła. Projekt pozostał w fazie koncepcji.

W Założeniach z 2002 r. i w planie Założeń na lata 2018-2033 nie przewidywano klastrów energii.

(akta kontroli str. 12-19, 34-120, 197-320)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny działań Urzędu w powyższym zakresie z uwagi na brak funkcjonowania klastrów energii.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Przedłożenie Radzie Miejskiej w Myśliborzu Założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w oparciu o bieżące, udokumentowane i sprawdzone dane dotyczące planów przedsiębiorstw energetycznych oraz potrzeb odbiorców i poziomu ich zaspokojenia.

2. Określenie w projekcie Założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe:

- skonkretyzowanych zadań i terminów realizacji planowanych przedsięwzięć;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w art. 19 ust. 3 pkt 3a Prawa energetycznego.

3. Określenie zasad monitoringu:

- stopnia i terminu realizacji przyjętych Założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- zapewnienia możliwości realizacji, w planach przedsiębiorstw energetycznych, Założeń do planu zaopatrzenia Gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 27 września 2019 r.

Kontroler
Karol Kośnik
specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
Jarosław Staniszewski
z up. Ryszard Pelczar wicedyrektor

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

.....
podpis